

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2005
IV. volební období

991

Vládní návrh

na vydání

**zákona, kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím,
ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech
souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon),
ve znění zákona č. 81/2005 Sb.,
a zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů**

ZÁKON

ze dne 2005,

**kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím,
ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech
souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon),
ve znění zákona č. 81/2005 Sb.,
a zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o svobodném přístupu k informacím

Čl. I

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 101/2000 Sb., zákona č. 159/2000 Sb. a zákona č. 39/2001 Sb., se mění takto:

1. § 1 včetně poznámky pod čarou č. 1 zní:

„§ 1

Tento zákon zpracovává příslušný předpis Evropských společenství¹⁾ a upravuje pravidla pro poskytování informací a dále upravuje podmínky práva svobodného přístupu k těmto informacím.

CELEX: 32003L0098

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a rady č. 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru.“.

Dosavadní odkaz na poznámku pod čarou č. 1 se označuje jako odkaz na poznámku pod čarou č. 1a, která zní:

„1a) Například zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 34 až 41 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.“.

2. V § 2 odst. 1 se slova „a orgány územní samosprávy“ nahrazují slovy „územní samosprávné celky a jejich orgány“ a slova „hospodařící s veřejnými prostředky“ se zrušují.
3. V § 2 se na konec textu odstavce 3 doplňují slova „a na poskytování informací, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví^{1b)}“.

CELEX: 32003L0098

Poznámka pod čarou č. 1b zní:

„1b) Například zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochranných známkách), ve znění zákona č. 501/2004 Sb.“.

4. V § 2 se doplňují odstavce 4 a 5, které včetně poznámek pod čarou č. 1c až 1h znějí:

„(4) Zákon se dále nevztahuje na poskytování informací, které jsou předmětem ochrany práva autorského nebo práv souvisejících s právem autorským (dále jen „právo autorské“)^{1c)}, jsou-li v držení

- a) provozovatelů rozhlasového nebo televizního vysílání, kteří toto vysílání provozují na základě zvláštních právních předpisů^{1d)},
- b) škol a školských zařízení, které jsou součástí vzdělávací soustavy podle školského zákona^{1e)} a podle zákona o vysokých školách^{1f)},
- c) knihoven poskytujících veřejné knihovnické a informační služby podle knihovního zákona^{1g)},
- d) Akademie věd České republiky a dalších veřejných institucí, které jsou příjemci nebo spolupříjemci podpory výzkumu a vývoje z veřejných prostředků podle zákona o podpoře výzkumu a vývoje^{1h)}, nebo
- e) kulturních institucí hospodařících s veřejnými prostředky, jako jsou muzea, galerie, divadla, orchestry a další umělecké soubory.

CELEX: 32003L0098

(5) Povinnost poskytovat informace se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.

^{1c)} Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění zákona č. 81/2005 Sb.

^{1d)} Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, ve znění pozdějších předpisů.

^{1e)} Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

- ^{1f)} Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.
- ^{1g)} Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění zákona č. 1/2005 Sb.
- ^{1h)} § 2 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje).“.

5. V § 3 odst. 2 se slova „telekomunikačního zařízení²⁾ (například prostřednictvím sítě Internet)“ nahrazují slovy „sítě nebo služby elektronických komunikací²⁾“.

Poznámka pod čarou č. 2 zní:

„2) § 2 písm. h) a n) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích).“.

6. V § 3 se za odstavec 2 vkládají nové odstavce 3 a 4, které znějí:

„(3) Informací se pro účely tohoto zákona rozumí obsah dokumentu nebo jeho části v jakékoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního.

(4) Informací podle tohoto zákona není počítačový program.“.

CELEX: 32003L0098

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 5 a 6.

7. V § 3 odst. 5 se slova „ve veřejné knihovně³⁾“ nahrazují slovy „v knihovně poskytující veřejné knihovnické a informační služby podle knihovního zákona^{1g)}“.

Poznámka pod čarou č. 3 se zrušuje.

8. V § 3 odst. 6 se slovo „údaj“ nahrazuje slovem „informace“.

9. V § 4 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňují se odstavce 2 až 5, které znějí:

„(2) Informace poskytovaná zveřejněním se poskytuje ve všech formátech a jazycích, ve kterých byla vytvořena. Pokud je taková informace zveřejněna v elektronické podobě, musí být zveřejněna i ve formátu, jehož specifikace je volně dostupná a použití uživatelem není omežováno.

(3) Je-li informace poskytována na základě žádosti, poskytuje se ve formátech a jazycích podle obsahu žádosti o poskytnutí informace, pokud tento zákon nestanoví jinak. Povinné subjekty nejsou povinny měnit formát nebo jazyk informace, pokud by taková změna byla pro povinný subjekt nepřiměřenou zátěží; v tomto případě vyhoví povinný subjekt žádosti tím, že poskytne informaci ve formátu nebo jazyce, ve kterých byla vytvořena.

(4) Pokud je požadovaná informace součástí většího celku a její vynětí by bylo pro povinný subjekt nepřiměřenou zátěží, poskytne povinný subjekt takový celek v souladu s tímto zákonem.

(5) Pokud je to možné s přihlédnutím k povaze podané žádosti a způsobu záznamu požadované informace, poskytnou povinné subjekty informaci v elektronické podobě.“.

CELEX: 32003L0098

10. V § 5 odst. 1 se na konci textu písmene b) doplňují slova „o právech a povinnostech osob“.

11. V § 5 odst. 1 písm. c) se slovo „rozhodnutí“ nahrazuje slovem „rozhodnutím“, za slovo „subjektu“ se vkládají slova „o právech a povinnostech osob“ a slovo „název“ se nahrazuje slovem „označení“.

12. V § 5 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena h) až j), která znějí:

„h) výhradní licence poskytnuté podle § 14a odst. 4,

i) usnesení nadřízeného orgánu o výši úhrad vydaná podle § 16a odst. 7,

j) adresu elektronické podatelny.“.

CELEX: 32003L0098

13. V § 5 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Povinné subjekty jsou ve svém sídle povinny v úředních hodinách zpřístupnit

a) právní předpisy vydávané v rámci jejich působnosti,

b) seznamy hlavních dokumentů, zejména koncepční, strategické a programové povahy, které mohou být poskytnuty podle tohoto zákona včetně případných návrhů licenčních smluv^{1c)} podle § 14a,

a to tak, aby do nich mohl každý nahlédnout a pořídit si opis, výpis nebo kopii.“.

CELEX: 32003L0098

Dosavadní odstavce 2 až 4 se označují jako odstavce 3 až 5.

14. V § 5 odst. 3 se za číslo „1“ vkládají slova „a 2“ a na konci odstavce 3 se doplňují věty „V případě informací uvedených v odstavci 2 písm. a) postačuje ke splnění této povinnosti uvedení odkazu na místo, kde jsou tyto informace již zveřejněny způsobem umožňujícím dálkový přístup. Strukturu zveřejňovaných informací stanoví prováděcí právní předpis.“.

CELEX: 32003L0098

15. V § 5 odst. 4 se za slovo „registry“ vkládají slova „, evidence, seznamy nebo rejstříky“ a slovo „údaje“ se nahrazuje slovem „informace“.

16. V § 5 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) Povinnost zveřejnit informace podle odstavce 3 a 4 splní povinný subjekt tím, že je způsobem umožňujícím dálkový přístup bez zbytečného odkladu zpřístupní správci portálu veřejné správy nebo mu je předá. Formu a datový formát zpřístupňovaných a předávaných informací stanoví prováděcí právní předpis.“

CELEX: 32003L0098

Dosavadní odstavec 5 se označuje jako odstavec 6.

17. V § 6 odst. 1 se za slovo „žádost“ vkládají slova „o poskytnutí informace“.

18. V § 6 se odstavec 2 zrušuje a zároveň se zrušuje označení odstavce 1.

19. V § 9 odst. 1 se slova „označena za obchodní tajemství⁶⁾“ nahrazují slovy „obchodním tajemstvím⁶⁾“.

20. V § 11 odst. 1 se na konci písmene a) doplňuje slovo „nebo“.

21. V § 11 odst. 2 se na začátek písmene a) vkládají slova „jde o informaci vzniklou bez použití veřejných prostředků, která“.

22. V § 11 odst. 2 se na konci písmene b) se doplňuje slovo „nebo“.

23. V § 11 odst. 2 písmeno c) zní:

„c) by tím byla porušena ochrana práv třetích osob k předmětu práva autorského¹⁰⁾.“

CELEX: 32003L0098

Poznámka pod čarou č. 10 se zrušuje.

24. V § 11 odstavec 3 včetně poznámky pod čarou č. 11 zní:

„(3) Informace, které získal povinný subjekt od třetí osoby při plnění úkolů v rámci kontrolní, dozorové, dohledové nebo obdobné činnosti prováděné na základě zvláštního právního předpisu¹¹⁾, podle kterého se na ně vztahuje povinnost mlčenlivosti anebo jiný postup chránící je před zveřejněním nebo zneužitím, se neposkytují. Povinný subjekt poskytne pouze ty informace, které při plnění těchto úkolů vznikly jeho činností.“

¹¹⁾ Například zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění

pozdějších předpisů, zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.“.

25. V § 11 odst. 4 písm. a) se slovo „probíhajícím“ zrušuje.

26. V § 11 odst. 4 se za písmeno b) vkládá nové písmeno c), které zní:

„c) probíhajícím správním řízením,“.

Dosavadní písmena c) až e) se označují jako písmena d) až f).

27. V § 13 odst. 1 se slova „telekomunikačního zařízení“ nahrazují slovy „sítě nebo služby elektronických komunikací“.

28. V § 13 odst. 3 se číslo „16“ nahrazuje číslem „16a“.

29. V § 14 odst. 1 se věta poslední zrušuje.

30. V § 14 odstavec 2 zní:

„(2) Ze žádosti musí být zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena, a že se žadatel domáhá poskytnutí informace podle tohoto zákona. Fyzická osoba uvede v žádosti jméno, příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu nebo, není-li přihlášená k trvalému pobytu, adresu bydliště a adresu pro doručování, liší-li se od adresy místa trvalého pobytu nebo bydliště. Právníká osoba uvede název, identifikační číslo, adresu sídla a adresu pro doručování, liší-li se od adresy sídla. Adresou pro doručování se rozumí též elektronická adresa.“.

31. V § 14 se za odstavec 2 vkládají nové odstavce 3 a 4, které včetně poznámky pod čarou č. 13a znějí:

„(3) Je-li žádost učiněna elektronicky, musí být podána prostřednictvím elektronické podatelny^{13a)} povinného subjektu, pokud ji povinný subjekt zřídil. Pokud adresa elektronické podatelny není zveřejněna, postačí podání na jakoukoliv elektronickou adresu povinného subjektu.

(4) Neobsahuje-li žádost náležitosti podle odstavce 2 věty první a adresu pro doručování, případně není-li elektronická žádost podána podle odstavce 3, není žádostí ve smyslu tohoto zákona.

---

^{13a)} § 2 písm. y) zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění zákona č. 440/2004 Sb.“.

Dosavadní odstavce 3 až 5 se označují jako odstavce 5 až 7.

32. V § 14 odst. 5 úvodní části ustanovení se slova „obsah žádosti“ nahrazují slovem „žádost“ a vkládá se nové písmeno a), které zní:

„a) brání-li nedostatek údajů o žadateli podle odstavce 2 postupu vyřízení žádosti o informaci podle tohoto zákona, zejména podle § 14a nebo 15, vyzve žadatele ve lhůtě do 7 dnů ode dne podání žádosti, aby žádost doplnil; nevyhoví-li žadatel této výzvě do 30 dnů ode dne jejího doručení, žádost odloží.“

CELEX: 32003L0098

Dosavadní písmena a) až c) se označují jako písmena b) až d).

33. V § 14 odst. 5 písm. b) se za slova „30 dnů“ vkládají slova „ode dne doručení výzvy“ a slova „rozhodne o odmítnutí žádosti“ se nahrazují slovy „žádost odloží“.

34. V § 14 odst. 5 písm. c) se slovo „tří“ nahrazuje číslem „7“ a za slovo „dnů“ se vkládají slova „ode dne doručení žádosti“.

35. V § 14 odst. 5 písmeno d) zní:

„d) nerozhodne-li podle § 15, poskytne informaci v souladu se žádostí ve lhůtě nejpozději do 15 dnů ode dne přijetí žádosti nebo ode dne jejího doplnění; je-li zapotřebí licence podle § 14a, předloží v této lhůtě žadateli konečnou licenční nabídku.“

CELEX: 32003L0098

36. V § 14 odst. 7 se slova „je možno“ nahrazují slovy „podle odstavce 5 písm. d) může povinný subjekt“.

37. Za § 14 se vkládá nový § 14a, který včetně nadpisu zní:

„§ 14a

Některá ustanovení o licenční nebo podlicenční smlouvě při poskytování informací

(1) Má-li být informace, která je předmětem ochrany práva autorského^{1c)}, poskytnuta na základě licenční nebo podlicenční smlouvy a majetková práva k předmětu ochrany práva autorského vykonává povinný subjekt, který není uveden v § 2 odst. 4, postupuje se ve věcech neupravených tímto zákonem podle autorského zákona^{1c)}.

(2) Odměna za oprávnění informaci užít nesmí být vyšší než úhrada podle § 17, nestanoví-li jinak zvláštní právní předpis nebo licenční smlouva mezi povinným subjektem a tím, kdo právo nakládat s předmětem práva autorského na povinný subjekt převedl.

(3) Podmínky poskytnutí informace v licenční nebo podlicenční smlouvě (dále jen „licenční smlouva“) musí umožňovat další užití informace žadatelem v souladu se žádostí,

pokud tento zákon nestanoví jinak. Licence nebo podlicence (dále jen „licence“) se poskytuje jako nevýhradní, s výjimkou případů podle odstavce 4.

(4) Povinný subjekt může poskytnout výhradní licenci pouze tehdy, je-li výhradní licence pro další šíření poskytované informace nezbytná, a je-li to ve veřejném zájmu. Poskytne-li povinný subjekt výhradní licenci podle věty první, přezkoumá alespoň každé 3 roky trvání důvodů, na základě kterých byla výhradní licence poskytnuta.

(5) Povinný subjekt zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup vzor licenční smlouvy, která může být žadatelem přizpůsobena konkrétní žádosti a použita jako návrh na uzavření licenční smlouvy.

(6) Na ustanovení licenčních smluv uzavřených při poskytování informací podle tohoto zákona se nevztahuje ochrana obchodního tajemství.“.

CELEX: 32003L0098

38. § 15 včetně nadpisu zní:

„§ 15

Rozhodnutí o odmítnutí žádosti

(1) Pokud povinný subjekt žádosti, byť i jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, popřípadě o odmítnutí části žádosti (dále jen „rozhodnutí o odmítnutí žádosti“), s výjimkou případů, kdy se žádost odloží.

(2) Pokud nebylo žádosti vyhověno z důvodů ochrany obchodního tajemství podle § 9 nebo ochrany práv třetích osob k předmětu práva autorského podle § 11 odst. 2 písm. c), musí být v odůvodnění rozhodnutí uvedeno, kdo vykonává právo k tomuto obchodnímu tajemství nebo kdo vykonává majetková práva k tomuto předmětu ochrany práva autorského, je-li tato osoba povinnému subjektu známa.“.

CELEX: 32003L0098

39. § 16 včetně nadpisu zní:

„§ 16

Odvolání

(2) Proti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti lze podat odvolání.

(2) Povinný subjekt předloží odvolání spolu se spisovým materiálem nadřízenému orgánu ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení odvolání.

(3) Nadřízený orgán rozhodne o odvolání do 30 dnů ode dne předložení odvolání povinným subjektem. Lhůta pro rozhodnutí o odvolání platí též pro rozhodnutí o rozkladu. Lhůtu nelze prodloužit.“

Poznámka pod čarou č. 14 se zrušuje.

40. Za § 16 se vkládá nový § 16a, který včetně nadpisu zní:

„§ 16a

Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace

(3) Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace (dále jen „stížnost“) může podat žadatel,

- a) který nesouhlasí s vyřízením žádosti způsobem uvedeným v § 6,
- b) kterému po uplynutí lhůty podle § 14 odst. 5 písm. d) nebo § 14 odst. 7 nebyla poskytnuta informace nebo předložena konečná licenční nabídka a nebylo vydáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti,
- c) kterému byla informace poskytnuta částečně, aniž bylo o zbytku žádosti vydáno rozhodnutí o odmítnutí, nebo
- d) který nesouhlasí s výší úhrady sdělené podle § 17 odst. 3 nebo s výší odměny podle § 14a odst. 2, požadovanými v souvislosti s poskytováním informací.

(4) Stížnost lze podat písemně nebo ústně; je-li stížnost podána ústně a nelze-li ji ihned vyřídit, sepíše o ní povinný subjekt písemný záznam.

(5) Stížnost se podává u povinného subjektu, a to do 30 dnů ode dne

- a) doručení sdělení podle § 6, § 14 odst. 5 písm. c) nebo § 17 odst. 3,
- b) uplynutí lhůty pro poskytnutí informace podle § 14 odst. 5 písm. d), nebo § 14 odst. 7.

(6) O stížnosti rozhoduje nadřízený orgán.

(7) Povinný subjekt předloží stížnost spolu se spisovým materiálem nadřízenému orgánu do 7 dnů ode dne, kdy mu stížnost došla, pokud v této lhůtě stížnosti sám zcela nevyhoví tím, že poskytne požadovanou informaci nebo konečnou licenční nabídku, nebo vydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti.

(8) Nadřízený orgán při rozhodování o stížnosti podle odstavce 1 písm. a), b) nebo c) přezkoumá postup povinného subjektu a rozhodne tak, že

- a) postup povinného subjektu potvrdí,
- b) povinnému subjektu přikáže, aby ve stanovené lhůtě, která nesmí být delší než 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí nadřízeného orgánu, žádost vyřídil, případně předložil žadateli konečnou licenční nabídku, nebo
- c) usnesením věc převezme a informaci poskytne sám nebo vydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti; tento postup nelze použít vůči orgánům územních samosprávných celků při výkonu samostatné působnosti.

(9) Nadřízený orgán při rozhodování o stížnosti podle odstavce 1 písm. d) přezkoumá postup povinného subjektu a rozhodne tak, že

- a) výši úhrady nebo odměny potvrdí,
- b) výši úhrady nebo odměny sníží; tento postup nelze použít vůči orgánům územních samosprávných celků při výkonu samostatné působnosti, nebo
- c) povinnému subjektu přikáže, aby ve stanovené lhůtě, která nesmí být delší než 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí nadřízeného orgánu, zjednal nápravu, jde-li o úhradu nebo odměnu za poskytnutí informace územním samosprávným celkem v samostatné působnosti.

(10) Nadřízený orgán o stížnosti rozhodne do 30 dnů ode dne, kdy mu byla předložena.

(11) Rozhodnutí podle odstavců 6 a 7 se oznamuje žadateli a povinnému subjektu. Proti rozhodnutí vydanému podle odstavců 6 a 7 se nelze odvolat. Jde-li však o rozhodnutí podle odstavce 6 písm. c), nelze se odvolat pouze v případě, kdy rozhodl nadřízený orgán určený podle § 178 odst. 2 věty poslední správního řádu nebo podle § 20 odst. 5 tohoto zákona.

(12) Je-li poskytnuta informace podle odstavce 6 písm. c), žadatel může ve smyslu odstavce 1 písm. a) nebo c) postupovat obdobně.“.

41. V § 17 odstavce 2 a 3 znějí:

„(2) Pokud byla v licenční smlouvě sjednána odměna, nelze požadovat úhradu nákladů.

(3) V případě, že bude povinný subjekt za poskytnutí informace požadovat úhradu, písemně oznámí tuto skutečnost spolu s výší úhrady žadateli před poskytnutím informace. Z oznámení musí být zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena.“.

CELEX: 32003L0098

42. V § 17 se za odstavec 3 vkládají nové odstavce 4 a 5, které znějí:

„(4) Nesplní-li povinný subjekt vůči žadateli oznamovací povinnost podle odstavce 3, ztrácí nárok na úhradu nákladů.

(5) Poskytnutí informace podle odstavce 3 je podmíněno zaplacením požadované úhrady. Pokud žadatel do 60 dnů ode dne oznámení výše požadované úhrady úhradu nezaplatí, povinný subjekt žádost odloží. Po dobu vyřizování stížnosti proti výši požadované úhrady lhůta podle věty druhé neběží.“.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 6.

43. V § 18 odst. 1 se na konci textu písmene c) doplňují slova „ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace“.

44. V § 18 odst. 1 písmeno d) zní:

„d) výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence,“

CELEX: 32003L0098

45. V § 18 odst. 1 se za písmeno d) vkládá nové písmeno e), které zní:

„e) počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení,“.

Dosavadní písmeno e) se označuje jako písmeno f).

46. V § 18 odst. 2 se slova „, údaje podle odstavce 1 písm. a) až e) začleňuje“ nahrazují slovy „obsahující informace o jeho činnosti, začleňuje údaje podle odstavce 1“.

47. V § 20 odstavec 4 včetně poznámky pod čarou č. 17 zní:

„(4) Pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se při postupu podle tohoto zákona

- a) pro rozhodnutí o odmítnutí žádosti,
- b) pro odvolací řízení a
- c) v řízení o stížnosti pro počítání lhůt, doručování a náklady řízení ustanovení správního řádu¹⁷⁾; dále se při postupu podle tohoto zákona použijí ustanovení správního řádu o základních zásadách činnosti správních orgánů a ustanovení § 178; v ostatním se správní řád nepoužije.

---

¹⁷⁾ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.“.

48. V § 20 se doplňují odstavce 5 a 6, které znějí:

„(5) Nelze-li podle § 178 správního řádu nadřízený orgán určit, rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti ten, kdo stojí v čele povinného subjektu.

(6) Informace, které se týkají přenesené působnosti územního samosprávného celku, poskytují orgány územního samosprávného celku v přenesené působnosti.“.

49. V § 21 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňují se odstavce 2 a 3, které znějí:

„(2) Vláda stanoví nařízením zásady stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací.

(3) Ministerstvo informatiky stanoví vyhláškou

- a) strukturu informací zveřejňovaných o povinném subjektu podle § 5 odst. 1 a 2 způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- b) osnovu popisu postupů podle § 5 odst. 1 písm. d),
- c) formu a datový formát údajů pro zpřístupnění nebo předání informací podle § 5 odst. 5.“.

CELEX: 32003L0098

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Pro vyřízení žádostí, které povinný subjekt obdržel přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použijí dosavadní právní předpisy.

2. Licenční nebo podlicenční smlouvy, jimiž byla poskytnuta výhradní licence týkající se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, a které byly uzavřeny přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, pozbývají účinnosti uplynutím sjednané doby, nejdéle však 31. prosince 2008.

CELEX: 32003L0098

Čl. III

Zmocnění k vyhlášení úplného znění

Předseda vlády se zmocňuje, aby ve Sbírce zákonů vyhlásil úplné znění zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, jak vyplývá ze zákonů jej měnících.

ČÁST DRUHÁ

Změna autorského zákona

Čl. IV

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění zákona č. 81/2005 Sb., se mění takto:

3. V § 47 odst. 1 větě první se za slovo „nevýhradní“ vkládají slova „, nestanoví-li zvláštní právní předpis^{4a)} jinak“.

Poznámka pod čarou č. 4a zní:

„^{4a)} § 14a odst. 3 a 4 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. .../2005 Sb.“.

4. V § 94 se slova „§ 3 písm. a)“, zrušují.

CELEX: 32003L0098

5. V § 94 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavcem 2, který zní:

„(2) Ustanovení § 3 písm. a) platí přiměřeně i pro pořizovatele databáze, která je součástí právního předpisu.“.

CELEX: 32003L0098

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o obcích

Čl. V

V § 109 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění zákona č. 313/2002 Sb., se na konci písmene b) středník nahrazuje tečkou a písmeno c) se včetně poznámky pod čarou č. 34 zrušuje.

ČÁST ČTVRTÁ
ÚČINNOST

Čl. VI

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2006.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu

Současný zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), vznikl z důvodu potřeby právního předpisu, který by realizoval čl. 17 Listiny základních práv a svobod, který zakotvuje právo na informace o činnosti veřejné správy, jakožto jednu ze základních právních záruk zákonnosti při výkonu veřejné správy.

Zákon o svobodném přístupu k informacím je obecnou právní normou, která zajišťuje právo veřejnosti na informace, které mají k dispozici státní orgány, orgány územní samosprávy, jakož i další subjekty, které rozhodují na základě zákona o právech a povinnostech občanů a právnických osob. Tyto povinné subjekty jsou návrhem zákona o svobodném přístupu k informacím zavázány především k tomu, aby zveřejňovaly základní a standardní informace o své činnosti automaticky tak, aby byly všeobecně přístupné.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Směrnice o opakovaném použití informací veřejného sektoru

Hlavním důvodem předložení novely zákona o svobodném přístupu k informacím je přijetí Směrnice Evropského parlamentu a rady 2003/98/ES, o opakovaném použití informací veřejného sektoru (dále též „Směrnice“), která je pro Českou republiku, jakožto členu Evropské unie, závazná a musí být transponována do českého právního řádu.

Směrnice stanoví minimální požadavky na „opakované použití a praktické prostředky pro usnadnění opakovaného použití dostupných dokumentů, které mají subjekty veřejného sektoru členských států v držení“.

Opakovaným použitím dokumentů, nebo přesněji řečeno informací, se rozumí jejich použití pro účely jiné, než je původní účel v rámci veřejného úkolu, pro který byly vytvořeny či získány. Směrnice stanoví požadavky na proces získávání informací od subjektů veřejného sektoru širokou veřejností.

Směrnice se vztahuje i na režimy poskytování informací v českém právním řádu. Vzhledem k jejímu velmi obecnému charakteru jsou stanoveny pouze určité principy či rámcová omezení, která mají zaručit dodržování stejných pravidel v oblasti využívání potenciálu informací v oblasti veřejné správy. Vytvoření požadovaného rámce pro poskytování informací proto spočívá především v zajištění spravedlivých, průhledných a nediskriminačních podmínek poskytování těchto informací.

Účelem Směrnice je především snadné a jednotné používání informací či dokumentů subjektů veřejného sektoru v rámci Evropské unie, a to s pomocí jednotných kritérií, která by měla přiblížit režimy poskytování informací v jednotlivých státech a potenciálním uživatelům informací by měla pomoci snáze vyhledat celé dokumenty či jednotlivé informace včetně podmínek jejich poskytnutí. Nastavením jednotných podmínek poskytování informací by se zároveň mělo minimalizovat možné ohrožení pravidel hospodářské soutěže při využívání informací mimo veřejnou správu.

Směrnice klade důraz na elektronizaci režimu poskytování informací. Jednou z obecných zásad je důraz na použití elektronických prostředků a dostupných formátů a jazyků, pokud je

to možné a vhodné. Členské státy by také měly zaručit elektronicky zpracovatelné standardní licenční smlouvy a jejich publikaci v digitální formě.

Směrnice nechává rozhodnutí o okruhu poskytovaných informací včetně podmínek zpoplatnění na členských státech. Podmínky poskytnutí informací a standardní poplatky však musí být stanoveny předem a zveřejněny elektronicky, pokud je to možné a vhodné.

Důležitost Směrnice tedy spočívá především v prosazování principu průhlednosti. Právě transparentnost v širším pojetí je jádrem Směrnice. Směrnice zdůrazňuje prioritu zveřejňovat informace, nejlépe na portálu. V odůvodnění Směrnice se zejména doporučuje zohlednění pokud možno kompletní nabídky informací či dokumentů. Měly by být zveřejněny všechny dostupné dokumenty, které má subjekt veřejného sektoru v držení, týkající se nejen politiky, ale i práva a správy. Měly by být tedy např. zveřejňovány i standardní licenční smlouvy.

Směrnice ukládá členským státům upravit maximální horní hranici poplatků tak, aby subjekty veřejného sektoru poskytovaly informace za poplatky, které nepřesahují mezní náklady na reprodukci a rozšiřování dokumentů. Směrnice tedy nenařizuje, jaké informace a za jaké poplatky mají být zpřístupněny, ale pokud informace zpoplatňovány jsou, tak celkový příjem za poskytování nesmí překročit skutečné náklady spojené se zpracováním, pořízením, vedením a poskytnutím informace, zvýšené o přiměřený zisk. Z doporučení Směrnice vyplývá, že pokud nejsou informace poskytovány zdarma, je žádoucí, aby byly poskytovány maximálně ve výši nepřevyšující náklady spojené s poskytnutím informace.

Podle Směrnice lze upravit poskytování informací bezplatně, za cenu nákladů na pořízení výstupů nebo za úhradu obsahující přiměřený zisk, přičemž podmínky zpoplatnění musí být předem zveřejněny a upraveny podle pravidel Směrnice. V této souvislosti je nutné zmínit, že u některých členských zemí se zpoplatňování informací podobá již téměř samofinancování subjektů veřejného sektoru, to se týká např. poskytování dat digitálních mapových produktů.

Možnosti transpozice Směrnice

V oblasti poskytování informací existují v současnosti v českém právním řádu pouze dva předpisy obecného charakteru. Pro celou oblast veřejné správy platí zákon o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, který se aplikuje v té nejširší a nejobecnější rovině, zásadně vůči všem vykonavatelům veřejné správy. Druhým klíčovým předpisem, který upravuje právo na informace z veřejné správy, je zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje komplexně práva a povinnosti spojené s právem na informace o životním prostředí.

S ohledem na rozsah změn, které je zjevně nutno učinit na úrovni zákona, připadalo v úvahu několik variant transpozice Směrnice. Jednou z nich bylo vytvoření samostatného zákona. Vznikl by tak třetí právní předpis pokrývající oblast poskytování údajů vně veřejné správy. Při jejich aplikaci by však docházelo k častému křížení a překrývání, což by vedlo k aplikačním problémům. Vždyť ani v současnosti není vždy zcela jasné, zda se na konkrétní situaci vztahuje zákon o svobodném přístupu k informacím, či zákon o právu na informace o životním prostředí a v jakém rozsahu.

Zvažována byla také varianta, že určitou formu „znovuvyužití“ informací vedených v evidencích by mohl zaručit i připravovaný zákon o sdílení dat při výkonu veřejné správy. Např. prostřednictvím referenčního rozhraní by mohly mít soukromé subjekty přístup k nahlédnutí do veřejných dokumentů vedených v registrech. Ovšem vzhledem k tomu, že tento zákon by měl primárně řešit poskytování informací uvnitř veřejné správy, byla by tato úprava nesystémová. Navíc vzhledem ke složitosti úpravy sdílení by zákon nebyl přijat včas.

Myšlenka na zcela nový zákon o svobodném přístupu k informacím se také jeví jako nevhodná. Stávající zákon o svobodném přístupu k informacím funguje již pět let a vzhledem ke své medializaci se dostal do určitého povědomí lidí. Existuje také množství soudních rozhodnutí, která konkrétněji vymezují jak informace, které se podle tohoto zákona poskytují, tak povinné subjekty, které mají povinnost informace poskytovat.

Z těchto důvodů se jeví jako nejpraktičtější novelizovat stávající předpis. Zákon o svobodném přístupu k informacím je totiž v oblasti poskytování údajů subjekty veřejného sektoru obecný, a nejlépe proto vyhovuje obecným požadavkům Směrnice, která upravuje de facto stejný předmět – poskytování informací vně veřejné správy.

Předmětem Směrnice je „opakované použití“ dokumentů (informací), jímž se míní použití dokumentů, které jsou v držení subjektů veřejného sektoru, fyzickými nebo právníckými osobami pro jiné účely, než pro který byly dokumenty (informace) vytvořeny. Poskytování dokumentů (informací) mezi subjekty veřejného sektoru výhradně pro účely jejich veřejných úkolů není opakovaným použitím.

Směrnice sama však hovoří především o tom, za jakých podmínek se informace zpřístupňují a jakým způsobem může být opakované užití těchto informací upraveno či omezeno. Dotýká se tedy především vztahu žadatele a orgánu veřejného sektoru, který je povinen informaci poskytnout, naopak chováním fyzické či právnícké osoby při opakovaném užití informací veřejného sektoru, tedy opakovaným užitím získaných informací, se zabývá ve velmi omezené míře. I z tohoto důvodu se jeví jako nejvhodnější transponovat Směrnici do současného zákona o svobodném přístupu k informacím, protože tento zákon se zabývá problematikou totožnou.

Zákon o svobodném přístupu k informacím používá pojem „poskytování informace“. Proto je reálné pod Směrnici užívaný pojem opakované použití dokumentů vztáhnout pojem poskytování informací. I negativní vymezení předmětu zákona o svobodném přístupu k informacím a Směrnice je podobné. Obě úpravy mají také podobnou úpravu výjimek z poskytování informací, nevztahují se např. na osobní údaje či údaje chráněné zvláštním zájmem ad.

Jak je již výše uvedeno, jedním z hlavních cílů Směrnice je umožnění zejména komerčního využití informací veřejné správy. Směrnice tak doplňuje dosavadní obecnou úpravu zákona o svobodném přístupu k informacím o nové podmínky pro poskytování informací vytvářených povinnými subjekty.

Současný zákon o svobodném přístupu k informacím upravuje poskytování informací, které se vážou k působnosti povinného subjektu, resp. subjektu poskytujícího informace dle zákona. Tato úprava zůstane i po předpokládané novelizaci jádrem tohoto zákona. V důsledku transpozice Směrnice dojde ke zkonkretizování způsobu a podmínek poskytování informací podle jejich druhu.

Změny vnitrostátní legislativy

Transpozice Směrnice je primárním důvodem změny zákona o svobodném přístupu k informacím, současně se však jeví jako vhodné zohlednit při novelizaci také změny, k nimž došlo v posledních letech v právním řádu České republiky. V tomto směru se jedná především o zákon č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“, resp. „nový správní řád“), a zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů. Tyto předpisy zásadním způsobem mění obecný režim správního řízení, resp. správního soudnictví. Vzhledem k tomu, že část procesu poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o

svobodném přístupu k informacím, se těchto oblastí výrazně dotýká, staly se výše zmíněné úpravy dalším zdrojem změn provedených touto novelou.

Nový správní řád je moderním předpisem upravujícím správní řízení, který zohledňuje nejen posuny ve správním řízení v užším slova smyslu, ale pokrývá i další procesy a činnosti veřejné správy a na rozdíl od zastaralého zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů, reflektuje současnou podobu české veřejné správy. Právě nedostatky a anachronismy zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vedly zákonodárce při přípravě stávajícího zákona o svobodném přístupu k informacím k rozsáhlé úpravě procesu rozhodování a režimu opravných prostředků s omezeným subsidiárním použitím staré úpravy správního řízení. Vzhledem k úpravám, které přináší nový správní řád, však už takový postup není potřebný. Proto je rozhodování o odmítnutí žádosti o poskytnutí informací a o opravných prostředcích proti těmto rozhodnutím, až na několik drobných modifikací, nově plně podřazeno režimu správního řádu.

Zkušenosti s aplikací zákona o svobodném přístupu k informacím

Posledním zdrojem změn, které přináší tato novelizace, jsou dosavadní zkušenosti s aplikací zákona o svobodném přístupu k informacím. Ukázalo se, že některé požadavky tohoto zákona jsou překonané či nepraktické (například poskytnout žadateli informace na žádost i přes to, že jsou v plné míře zveřejněny a odkaz na ně by byl vzhledem k okolnostem dostatečným vyřízením žádosti), v jiných případech naopak postupy dle zákona musí být rozšířeny či upřesněny (například rozšíření okruhu povinně zpřístupňovaných informací, institut odložení žádosti atd.)

Novela zákona o svobodném přístupu k informacím

Novela zákona o svobodném přístupu k informacím umožňuje lepší informovanost o výsledcích činností povinného subjektu tím, že stanoví přesnější podmínky pro poskytování tohoto typu informací.

Zákon nově rozlišuje situaci, kdy k informaci, která je předmětem duševního vlastnictví (např. analýzy, koncepce či studie), povinný subjekt zároveň sám vykonává majetková práva vyplývající z tohoto duševního vlastnictví a kdy je informace sice předmětem duševního vlastnictví, ale majetková práva k ní vykonává nikoli povinný subjekt, nýbrž třetí strana. V prvním případě stanoví povinný subjekt licenční smlouvou specifické podmínky poskytnutí této informace. V druhém případě je informace vyloučena z poskytnutí, pokud třetí strana nedá k jejímu poskytnutí na základě licence souhlas.

Tento nový prvek má zaručit, aby povinné subjekty (za respektování rovného přístupu) mohly jednoduše poskytovat informace, které jsou předmětem duševního vlastnictví, za jasně daných podmínek. V těchto případech je účelné sjednat specifické podmínky poskytování těchto informací v závislosti na náročnosti zpracování informací pro poskytování.

I přes možnost sjednat specifické podmínky není smluvní volnost povinných subjektů zcela neomezená. Licence musí být sjednána jako nevýhradní. Pokud by sjednané podmínky měly ráz diskriminační, tedy zamezovaly by jinému žadateli v přístupu k těmto informacím, je licence považována za výhradní a musí splňovat přísná kritéria daná zákonem o svobodném přístupu k informacím stanovená na základě Směrnice. Podmínky stanovené v licenčním ujednání musí být shodné pro všechny žadatele o tytéž informace.

Směrnice ukládá povinnost, aby povinné subjekty nezneužívaly hodnoty informací přemrštěnými cenami. Proto, byla-li v licenční smlouvě stanovena za oprávnění informaci užít

odměna, neměla by být tato odměna vyšší než úhrada nákladů, kromě zvláštních případů, kdy je poskytnutí informace vázáno na zaplacení odměny povinným subjektem autorovi.

Povinný subjekt může poskytnout výhradní licenci pouze žadateli, který poskytuje službu ve veřejném zájmu, a to pouze v případě, je-li výhradní licence pro poskytování této služby ve veřejném zájmu nezbytná. Poskytne-li povinný subjekt výhradní licenci, přezkoumá alespoň každé tři roky trvání důvodů, na základě kterých byla udělena.

K výrazné změně zákona dochází také v kapitole hrazení nákladů za poskytnutí informace. Některé nejasnosti týkající se povahy úhrady, jejího vymáhání a následků nezaplacení této úhrady vedou ke změně koncepce institutu úhrady nákladů za vyhledání, popřípadě za odeslání informací. Cílem upraveného ustanovení je zabránit situacím, kdy se žadatel dozvěděl konečnou částku úhrady za poskytnutí informace až po jejím poskytnutí, a výše požadované úhrady např. výrazně převyšovala výši zálohy. Aplikační praxe odhalila také výrazné rozdílnosti ve výši skutečně požadovaných úhrad za poskytnutí informací, a to přesto, že např. ústřední orgány státní správy jsou v této oblasti vázány usnesením vlády ze dne 6. září 2000 č. 875, které stanoví jednotný postup správních orgánů při hrazení nákladů při poskytování informací.

K současnému ustanovení se váže již i několik judikátů Nejvyššího soudu. Nejčastější chybou, které se správní orgány dopouštějí, je špatná interpretace § 17 odst. 1, který stanoví, že výše úhrady nesmí mimo jiné přesáhnout náklady spojené s vyhledáním informací. Do celkové výše úhrady však byly často započítávány i např. náklady na vznik informace samotné (např. na vznik informačního systému), nebo náklady na zjištění, zda vůbec správní orgán informací disponuje, což vedlo k vyúčtování nepřiměřených částek za poskytnutí informace.

Na druhou stranu je zřejmé, že úhrada za poskytnutí informace musí korespondovat s náklady na její vyhledání a obtížností jejího vyhledání. Proto se navrhuje, aby vláda stanovila nařízením zásady stanovení úhrad za poskytování informací. Nařízení vlády je závazné pro celou veřejnou správu a je proto dostačujícím prostředkem ke sjednocení rámce úhrad vyžadovaných povinnými subjekty za poskytnutí informace. Navíc je také oproti zákonu mnohem operativnější a může proto stanovit rozdílná kritéria výpočtu s ohledem na rozsah rozpočtových prostředků.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Současná právní úprava je s přihlédnutím k principům Směrnice nedostatečná a musí být změněna. Pro změnu stávající úpravy hovoří také nutnost propojit režim správního řízení probíhajícího v oblasti upravené zákonem o svobodném přístupu k informacím a soudního přezkumu postupu povinných subjektů s předpisy upravujícími tuto problematiku a současně potřeba reagovat na problémy, které se při aplikaci zákona o svobodném přístupu k informacím objevily.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Předkládaný návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, její slučitelnosti s právními akty Evropských společenství

Předkládaný návrh zákona není v rozporu s právními akty Evropských společenství. Naopak, upravuje oblast práva, která je v rámci Evropských společenství předmětem harmonizace a je upravena zmíněnou Směrnicí.

Směrnice Evropského parlamentu a rady 2003/98/ES, o opakovaném použití informací veřejného sektoru (Directive of the European Parliament and of the Council on the re-use of public sector information) byla Evropským parlamentem přijata 17.11.2003 a publikována v Official Journal of the European Communities byla 31.12.2003. Směrnice musí být transponována do českého právního řádu nejpozději s účinností od 1.7.2005. Komise přezkoumá používání Směrnice před 1.7.2008.

6. Hospodářský a finanční dosah na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty a na hospodářské subjekty, zejména na malé a střední podnikatele

Princip, podle kterého je povinný subjekt oprávněn požadovat od žadatele úhradu nákladů v souvislosti s poskytováním informací, se touto novelou nemění.

Zveřejnění informací zpřístupněním či předáním správci portálu veřejné správy si vyžádá určité náklady ze státního rozpočtu a z rozpočtů samosprávných orgánů. Tyto náklady však není možné blíže specifikovat, neboť objem i způsoby předávání informací různými povinnými subjekty budou značně rozdílné.

U informací, které jsou předmětem duševního vlastnictví, a jejichž poskytování probíhá na základě licencí (přičemž návrhy licenčních smluv musí být zveřejněny), se zprůhlední finanční podmínky poskytování. To se týká zejména zužitkování a vytěžování databází (nebo jejich podstatných částí) podnikatelskými subjekty za účelem dalšího využití při jejich podnikatelské činnosti.

Sociální dopady

Významným společenským rysem této nové úpravy je maximální otevřenost veřejné správy pro občany. Až na zákonem o svobodném přístupu k informacím dané výjimky bude platit zásada, že vše, co veřejná správa vytvoří, bude k dispozici občanům, a to za rovných podmínek.

Příznivým sociálním dopadem je i důraz na zásadu transparentnosti, který se projeví např. v povinném zveřejňování výhradních licenčních smluv a požadovaných úhrad za poskytnuté informace.

Dopady na životní prostředí

Novela nemá žádné dopady na životní prostředí.

Zvláštní část

K ČÁSTI PRVNÍ

K čl. I

K bodu 1 (§ 1):

Změna zohledňuje skutečnost, že novelou dochází k transpozici Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003, o opakovaném použití informací veřejného sektoru.

K bodu 2 (§ 2 odst. 1):

Novelizace zpřesňuje v návaznosti na dosavadní zkušenosti úpravu v oblasti poskytování informací územními samosprávnými celky (viz též novelizační bod 48). Povinnost poskytovat informace v samostatné působnosti dopadá na územní samosprávné celky. V rámci samostatné působnosti územního samosprávného celku poskytují informace příslušné orgány obce a kraje. Orgány územního samosprávného celku nemají samy o sobě způsobilost a jsou vždy součástí příslušného územního samosprávného celku, přesto v oblasti přenesené působnosti stanoví Ústava i příslušné zákony, že výkon státní správy může být zákonem svěřen právě orgánům samosprávy (viz čl. 105 Ústavy České republiky, § 5 odst. 3, § 7 odst. 2, § 35 odst. 1 a další zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 2, § 29 odst. 1, zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů), tato skutečnost je pro větší jistotu a instruktivnost v zákoně o svobodném přístupu k informacím zohledněna.

Druhou změnou v tomto ustanovení je vypuštění slov „hospodařící s veřejnými prostředky“. Předkladatel vychází z názoru, že žadatel má právo na informace vztahující se k působnosti veřejné instituce bez ohledu na to, zda hospodaří s veřejnými prostředky či nikoli, tento názor vychází především z povahy těchto institucí, které jsou zřízeny státem, sledují veřejný účel, jejich orgány jsou vytvářeny či spoluvytvářeny státem a stát na jejich činnost dohlíží. Vymezení znaků veřejné instituce je převzato z rozhodnutí Ústavního soudu III. ÚS 686/02 [Sb.n.u.ÚS Svazek č. 29, Nález č. 30, str. 257]. Pokud některá instituce naplní tyto znaky, je to samo o sobě dostatečným důvodem pro to, aby i na ni dopadla povinnost poskytovat informace.

K bodu 3 (§2 odst. 3)

Zákon se nevztahuje na poskytování informací, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví. Z povahy práv k průmyslovému vlastnictví vyplývá, že informace, které jsou jeho předmětem, nemohou být poskytovány v režimu tohoto zákona. Navrhované znění je plně v souladu s obsahem Směrnice.

K bodu 4 (§ 2 odst. 4 a 5):

V dosavadním znění zákon nerozlišoval informace o činnostech povinného subjektu (např. informace o organizační struktuře správního úřadu) a informace o výsledcích těchto činností (např. analýzy, koncepce), přesto docházelo v některých případech ke zužujícímu

výkladu zákona, kdy se za informace vztahující k působnosti povinných subjektů považovaly jen informace o samotné činnosti povinného subjektu.

Informace o výsledcích činnosti povinného subjektu (např. studie, analýzy) či informace, které povinný subjekt využívá v rámci své činnosti či k plnění svěřených úkolů, mohou být chráněny jako duševní vlastnictví povinného subjektu. S ohledem na institut úředního díla se bude jednat především o různé druhy úředních databází.

Zákon nově a v souladu se Směrnicí upravuje poskytování i těch informací, které jsou předmětem duševního vlastnictví povinného subjektu, ale vznikly v rámci výkonu působnosti povinného subjektu. Z tohoto důvodu, je-li informace předmětem duševního vlastnictví a povinný subjekt vykonává majetková práva vyplývající z tohoto duševního vlastnictví, jsou tyto informace poskytovány za podmínek stanovených tímto zákonem a zvláštními předpisy chránícími duševní vlastnictví.

Směrnice oproti dosavadní právní úpravě vyjímá z poskytování všechny informace, které mají k dispozici veřejnoprávní vysílací instituce, dále vzdělávací, výzkumné a kulturní instituce, pokud jsou předmětem duševního vlastnictví. Dosavadní zákon se na tyto instituce vztahoval v plném rozsahu, avšak umožňoval jim odmítnout poskytnutí takové informace z důvodů ochrany duševního vlastnictví. Novela zachovává tento princip pouze u některých povinných subjektů, a proto stanoví, že vyjmenované instituce neposkytují informace, jejichž obsahem jsou předměty chráněné právy k duševnímu vlastnictví. Ostatní informace těchto povinných subjektů budou i nadále podle zákona o svobodném přístupu k informacím poskytovány.

Povinný subjekt je povinen poskytovat pouze ty informace, které se vztahují k jeho působnosti, a které má nebo by měl mít k dispozici. Naopak režim zákona o svobodném přístupu k informacím nestanovuje povinnost nové informace vytvářet či vyjadřovat názory povinného subjektu k určité problematice.

Toto ustanovení nemá v žádném případě sloužit k nepřiměřenému zužování práva na informace, má pouze zamezit žádostem o informace mimo sféru zákona – zvláště časté jsou v této souvislosti žádosti o právní analýzy, hodnocení či zpracování smluv a podání – k vypracovávání takových materiálů nemůže být povinný subjekt nucen na základě své informační povinnosti, neboť taková úprava by byla zcela proti původnímu smyslu tohoto institutu. Pokud má být taková povinnost stanovena, musí tak učinit zvláštní zákon samostatnou úpravou (např. § 139 zákona č. 500/2004 Sb.)

Naopak pokud již povinný subjekt určitý dokument vypracoval a má tedy informace k dispozici je povinen ji poskytnout. Podobně nebrání toto ustanovení vyhovět žádostem o výtahy z databází či části dokumentů.

K bodu 5 (§ 3 odst. 2):

Změna byla provedena z důvodu vývoje legislativně technického názvosloví v souvislosti se změnou právní úpravy v oblasti elektronických komunikací.

K bodu 6 (§ 3 odst. 3 a 4):

Do zákona se zavádí výkladové ustanovení k pojmu „informace“, které dosud zcela chybělo. Definice byla převzata z transponované Směrnice, jejím účelem je především ujasnit vztah mezi „informací“ ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím a „dokumentem“, jak ho definuje Směrnice. Vyjasnění tohoto vztahu je klíčové pro bezvadnou transpozici Směrnice.

Z režimu Směrnice jsou vyňaty počítačové programy. Tohoto stavu se drží i předkládaný návrh.

K bodu 7 (§ 3 odst. 5):

Změna byla provedena z důvodu vývoje legislativního názvosloví v souvislosti se změnou právní úpravy v oblasti knihovnictví.

K bodu 8 (§ 3 odst. 6):

Změna byla provedena z důvodu sjednocení terminologie zákona a významové správnosti. Pojem „informace“ přesněji vystihuje smysl ustanovení.

K bodu 9 (§ 4 odst. 2 až 5):

Na základě Směrnice dochází ke zpřesnění způsobu poskytování informací, který byl dosud upraven v § 4 a § 14. Směrnice ukládá veřejným subjektům, pokud je to možné a vhodné, aby zpracovávaly a poskytovaly informace elektronickými prostředky ve všech dostupných formátech nebo jazycích.

Zákon o svobodném přístupu k informacím stanoví, že formát či jazyk, v nichž se informace poskytuje, závisí především na obsahu žádosti. Veřejné subjekty však nejsou povinny vytvářet nebo upravovat dokumenty, aby vyhověly žádosti, pokud by tato činnost představovala pro povinný subjekt nepřiměřenou zátěž. Ustanovení spojuje pojem nepřiměřené zátěže s povinným subjektem. Tato úprava znamená, že povinný subjekt by měl vždy dle konkrétního případu zkoumat, zda pro něj požadovaná činnost takovou zátěž představuje či nikoli. Podobně je třeba dovodit, že splnění určitého požadavku může být například pro orgán malé obce nepřiměřenou zátěží, ale stejný požadavek vznesený například vůči některému ministerstvu nepřiměřenou zátěží být nemusí; i zde je nutné vždy individuálně posuzovat jak postavení a možnosti povinného subjektu, tak povahu požadavku.

Speciálně je upravena situace, kdy požadovaná informace je součástí většího celku a žadatel požaduje její vynětí. Pokud tato operace nepředstavuje pro povinný subjekt nepřiměřenou zátěž, žádosti vyhoví, v opačném případě může povinný subjekt poskytnout v souladu s tímto zákonem (tzn. po vyloučení všech informací, o nichž to stanoví zákon o svobodném přístupu k informacím) celek, v němž je požadovaná informace obsažena. Z výše řečeného i z logiky věci lze vyvodit, že postup, podle kterého se poskytne místo požadované informace celek, v němž je informace obsažena, by měl povinný subjekt použít jen tehdy, pokud pro něj bude znamenat menší zátěž než požadované vynětí informace. Pokud se z jakéhokoliv důvodu rozhodne celek neposkytnout, musí strpět zátěž, kterou pro něj znamená separace požadované informace.

I ve výše popsáných případech platí, že ustanovení mají sloužit především k bezproblémové realizaci práva na informace a nikoli k jeho omezování a s touto okolností by se měl každý, kdo bude zákon aplikovat dostatečně vypořádat.

K bodům 10 a 11 (§ 5 odst. 1 písm. b, c):

Novelou dochází k jazykové úpravě textu, tak aby lépe vystihoval záměr zákona.

K bodu 12 (§ 5 odst. 1 písm. h, i, j):

Výčet obligatorně zveřejňovaných informací je doplněn o výhradní licence, které povinný subjekt poskytl žadatelům o informace dle § 14a odst. 4. Povinnost zveřejňovat výhradní

licence vyplývá ze Směrnice. Tento požadavek vyplývá také z logiky věci, vzhledem k tomu, že poskytnutí výhradní licence má být zcela výjimečné a zásadně omezuje ostatní žadatele v přístupu k daným informacím. Je proto naprosto legitimní požadovat, aby povinný subjekt zveřejnil smlouvu, na jejímž základě k poskytnutí výhradní licence dochází.

Možnost podat stížnost proti výši předpokládané úhrady je novým institutem zákona o svobodném přístupu k informacím, proto je (i s přihlédnutím k zásadě transparentnosti požadované Směrnicí) žádoucí, aby informace o rozhodnutí nadřízeného orgánu ve věci výše úhrady za poskytnutou informaci byla nově doplněna do výčtu povinně zveřejňovaných informací. Tento postup zajistí náležité informování veřejnosti o výši úhrad, čímž bude zajištěna náležitá transparentnost a veřejná kontrola.

S ohledem na postup stanovený zákonem v případech, kdy se žádost o poskytnutí informací podává či vyřizuje elektronicky, je nezbytné, aby povinný subjekt zveřejnil adresu své elektronické podatelny.

K bodu 13 (§ 5 odst. 2):

Odstavec 2 stanovuje povinnost povinného subjektu zpřístupňovat ve svém sídle určité informace – právní předpisy vydávané v rámci působnosti tohoto povinného subjektu, seznamy hlavních dokumentů, které mohou být poskytnuty, popřípadě návrhy licenčních smluv, jsou-li k poskytnutí těchto informací potřebné.

Vzhledem ke značnému objemu těchto dat není možné zveřejňovat je stejným způsobem jako informace vymezené v odst. 1, přesto je jejich zpřístupnění žádoucí. Z tohoto důvodu je vytvořen zvláštní režim přístupu k těmto informacím, povinný subjekt je nemusí zveřejňovat na místě, které je všeobecně přístupné, ale postačí, když zajistí, aby se případný zájemce mohl v úředních hodinách v sídle povinného subjektu s těmito informacemi seznámit, popřípadě si pořídit opis, výpis či kopii. Způsob zpřístupnění je ponechán na povinném subjektu, neboť primárním cílem je samo zpřístupnění požadovaných informací.

K zajištění hladkého průběhu poskytování informací stanoví Směrnice povinnost vytvářet seznamy dokumentů, které mohou být okamžitě poskytnuty žadatelům. Tyto seznamy mají umožnit veřejnosti jednoduchým způsobem vyhledávat jednotlivé dokumenty a v nich obsažené informace. Povinnost zveřejňovat i návrhy smluv vyplývá z téhož požadavku Směrnice zajistit hladký přístup k těmto dokumentům, zejména elektronicky, a ze základních principů, na nichž stojí celá koncepce přístupu k informacím. Každý žadatel by měl již předem znát alespoň základní podmínky poskytování informací (v obecné rovině stanoví tyto podmínky zákon o svobodném přístupu k informacím a jeho předkládaná novela tyto požadavky ještě upřesňuje). Tato základní zásada musí platit i ve zvláštním případě, jakým je poskytování informací chráněných právy k duševnímu vlastnictví, u nichž zákon předpokládá při poskytování zvláštní postup.

K bodu 14 (§ 5 odst. 3):

V případě právních předpisů vydávaných v rámci působnosti povinného subjektu je (s ohledem na možnosti jednotlivých povinných subjektů a na množství dat i na kapacitu informačních zdrojů při plnění povinnosti zveřejnit tyto předpisy též způsobem umožňujícím dálkový přístup) dána možnost zvolit ze dvou alternativ, buď povinný subjekt požadované právní předpisy sám způsobem umožňujícím dálkový přístup zveřejní nebo odkáže na místo, kde tyto informace již zveřejněny jsou.

Novela obsahuje zmocnění vydat prováděcí právní předpis, který bude upravovat strukturu zveřejňovaných informací. V současnosti je struktura zveřejňovaných informací

závazně upravena Standardem informačních systémů veřejné správy 012 pro zveřejňování vybraných informací o veřejné správě způsobem umožňujícím dálkovým přístupem, vydaným Úřadem pro veřejné informační systémy (předchůdce Ministerstva informatiky) na základě zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. Navrhovaná změna souvisí s rušením principu standardů informačních systémů veřejné správy a jejich nahrazováním vyhláškami.

K bodu 15 (§ 5 odst. 4):

Novelou dochází ke zobecnění pojmu „registr“. Vzhledem k možnému restriktivnímu výkladu bylo nutné tento pojem doplnit o všechny databáze povahy registru, tedy i „evidence, seznamy a rejstříky“. Nová úprava lépe vystihuje záměr překladatelů platného zákona.

Z důvodu jednotné terminologie zákona dochází k náhradě pojmu „údaj“ pojmem „informace“, který přesněji vystihuje smysl ustanovení.

K bodu 16 (§ 5 odst. 5):

Jedním z požadavků Směrnice pro usnadnění přístupu k informacím je soustředit přístup k informacím do jednoho místa na internetu, proto je zákonem stanovena povinnost zpřístupnit nebo předat informace správci portálu veřejné správy tak, aby je mohl zpřístupnit prostřednictvím portálu.

Vzhledem k budování portálu veřejné správy, jako jednotného přístupového místa k elektronickým službám veřejné správy, je za účelem zjednodušení přístupu k důležitým údajům stanoveno nadále jediné centrální místo, na kterém budou tyto údaje pro veřejnost dostupné. Přitom povinnost zveřejnit informace bude povinným subjektem splněna buď předáním informace správci portálu veřejné správy nebo jejím zpřístupněním správci portálu veřejné správy. Konkrétní technické podmínky, které musí informace zpřístupněné nebo předané správci portálu veřejné správy splňovat, stanoví Ministerstvo informatiky vyhláškou.

K bodu 17 (§ 6 odst. 1):

Navrhovaná změna směřuje ke zpřesnění současné dikce a zajištění právní jistoty.

K bodu 18 (§ 6 odst. 2):

Vypuštěním odstavce 2 dochází k zásadní změně přístupu ke zveřejňovaným informacím. Povinný subjekt nemusí poskytovat informace na žádost, pokud ve stanovené lhůtě sdělí žadateli údaje umožňující vyhledání a získání zveřejněné informace a to ani tehdy, pokud by žadatel na jejich poskytnutí trval, takový postup však musí být s ohledem na účel zákona dostatečný.

Povinný subjekt musí vždy posoudit, zda je zveřejněná informace opravdu obecně přístupná, zda zveřejněná informace může uspokojit konkrétní požadavek žadatele (například zda není zveřejněna ve formátu, který neumožňuje pořízení kopií, ač právě o jejich poskytnutí žadatel v souladu se zákonem žádal). Povinný subjekt by měl také zvážit, zda povinnému subjektu známé osobní poměry žadatele či místní poměry nevyklučují či zásadním způsobem neztěžují přístup ke zveřejněné informaci.

Podmínkou postupu dle § 6 odst. 1 je pochopitelně také to, že přístup ke zveřejněným informacím bude umožněn za stejných či alespoň velice podobných podmínek jako v případě přímého poskytnutí informací žadateli. To znamená, že v těchto případech například není možné odkazovat na informace zpřístupňované za úplatu apod.

Postupu podle odstavce 1 tedy může povinný subjekt použít pouze tehdy, pokud je jím dostatečně zajištěn účel tohoto zákona, tedy přístup veřejnosti k informacím, které jsou nebo mají být v držení orgánů veřejné moci, v ostatních případech je jeho povinností poskytnout informace dle žádosti.

K bodu 19 (§ 9 odst. 1):

Návrh zákona zpřesňuje ochranu obchodního tajemství v zákoně o svobodném přístupu k informacím. Změna byla vyvolána aplikační praxí, která zaznamenala časté odmítání žádostí o poskytnutí informace z důvodu pouhého označení informace za obchodní tajemství bez současné existence dalších nezbytných znaků. Obchodní tajemství je přesně vymezeno v § 17 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Z této úpravy vyplývá, že k tomu, aby se o obchodní tajemství skutečně jednalo, musí být naplněny všechny znaky zákonem stanovené, tedy musí se jednat o skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají alespoň potenciální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel musí utajení odpovídajícím způsobem zajišťovat jako předmět práv náležejících k podniku.

V praxi však docházelo často k uzavírání problematických smluv, které byly označeny za obchodní tajemství, aniž by splňovaly výše zmíněné znaky. Povinné subjekty se tak snažily určité informace (především týkající se hospodaření a nakládání s majetkem) zatajovat.

Některé povinné subjekty vycházely ze striktního výkladu § 9 zákona a odmítaly poskytnout informace označené za obchodní tajemství bez toho, aby zkoumaly přítomnost dalších znaků. Dostávaly se tak do paradoxní situace, kdy podle vlastního tvrzení postupovaly podle zákona, zároveň však zásadním způsobem překračovaly limity práva na informace stanovené Listinou základních práv a svobod, neboť upřednostnily právo na ochranu neexistujícího obchodního tajemství (tedy informace za obchodní tajemství pouze označené bez splnění všech zákonných znaků) před právem na přístup k informacím. Soudy však tento výklad ve své rozhodovací praxi odmítly a judikovaly, že povinný subjekt má povinnost zkoumat přítomnost všech znaků obchodního tajemství, jak je vymezuje obchodní zákoník, k odmítnutí poskytnout informaci nemůže postačit přítomnost pouze jednoho z nich.

Novela upravuje § 9 zákona v souladu s touto rozhodovací praxí tak, aby bylo zřejmé, že k odmítnutí poskytnutí požadovaných informací může dojít jen tehdy pokud se právo na přístup k informacím střetne s právy k existujícímu obchodnímu tajemství.

Obchodní tajemství je předmětem práv náležejících k podniku a svědčí podnikateli, který tento podnik provozuje.

Podnikatel je i nadále povinen informace, které chce jako obchodní tajemství utajovat, povinnému subjektu označit, neboť jedním ze znaků obchodního tajemství je i to, že podnikatel jejich utajení odpovídajícím způsobem zajišťuje. Těžko si lze představit, že podnikatel tuto podmínku splnil, pokud předává informace třetí osobě a za obchodní tajemství je ani neoznačí, tedy neučiní ani ten nejjednodušší krok k jejich utajení.

S tímto ustanovením přímo souvisí i nové ustanovení § 15 odst. 2, kde dochází ke zpřesnění obligatorních náležitostí rozhodnutí o odepření žádosti. Pokud nebylo žádosti o poskytnutí informace vyhověno z důvodů ochrany obchodního tajemství, musí být v odůvodnění rozhodnutí uvedeno, kdo vykonává právo k tomuto obchodnímu tajemství, pokud je tato osoba povinnému subjektu známa.

K bodu 20 (§ 11 odst. 1):

Navrhovaná změna ujasňuje vztah mezi uvedenými alternativami.

K bodu 21 (§ 11 odst. 2 písm. a):

Pokud informace, která byla předána osobou, již takovouto povinnost zákon neukládá, vznikne za použití prostředků ze státního rozpočtu, rozpočtu územního samosprávného celku nebo fondu zřízeného zvláštním zákonem, měla by být informace občanovi k dispozici (pokud není z poskytování vyloučena jiným zákonným důvodem), bez ohledu na případný souhlas či nesouhlas třetí osoby – původce informace. Zásada transparentnosti v širším pojetí je jedním ze základních principů uplatňování veřejné moci a také základním požadavkem Směrnice.

K bodu 22 (§11 odst. 2 písm. b):

Doplněním spojky „nebo“ se ujasňuje vztah mezi uvedenými variantami.

K bodu 23 (§ 11 odst. 2 písm. c):

Zákon nově upravuje a zpřesňuje podmínky poskytování informací, které jsou předmětem duševního vlastnictví.

Je-li požadovaná informace předmětem duševního vlastnictví a povinný subjekt vykonává práva, která mu umožňují nakládat s předmětem duševního vlastnictví (především v případě zaměstnaneckých děl, na základě licenčního ujednání atd.), potom požadovanou informaci poskytne. Pokud by však poskytnutím informace měla být porušena ochrana duševního vlastnictví třetích osob stanovená zvláštním zákonem zejména autorským, má povinný subjekt povinnost tuto informaci žadateli odeprít.

S tímto ustanovením přímo souvisí i nové ustanovení § 15 odst. 2, kde dochází ke zpřesnění obligatorních náležitostí rozhodnutí o odepření žádosti. Pokud žádosti nebylo vyhověno z důvodů ochrany duševního vlastnictví třetích osob, musí být v odůvodnění rozhodnutí uvedeno, kdo vykonává majetková práva vyplývající z tohoto duševního vlastnictví, pokud je tato osoba povinnému subjektu známa.

K bodu 24 (§ 11 odst. 3):

Změny v tomto ustanovení zpřesňují ochranu důvěrnosti informací, které povinný subjekt získal při plnění úkolů v rámci specifických činností, jakými jsou výkon kontroly, dozoru, dohledu a činností obdobných. Zákon vychází z toho, že při výkonu těchto činností, při nichž příslušný orgán či subjekt při plnění veřejných úkolů vrchnostensky či autoritativně proniká do sféry jiných, převážně soukromých subjektů, získává velmi citlivé údaje, a to i takové, které s vykonávanou činností přímo nemusí souviset. Pokud by se informační povinnost vztahovala přímo na tyto informace, vedlo by to např. k poškozování jednotlivých účastníků hospodářské soutěže a naopak ke zvýhodnění jejich konkurentů, kteří by se mohli jednoduchým způsobem dostat k citlivým vnitropodnikovým informacím. Taková praxe by měla neblahý vliv nejen na postavení kontrolních a dozorových orgánů a na chování kontrolovaných subjektů vůči nim, ale mohla by zásadním způsobem destabilizovat sledované trhy.

Rozlišení, které informace nemají být zveřejňovány a zpřístupňovány, ponechává zákon na zvláštních zákonech.

Jednou ze základních povinností povinného subjektu však stále zůstává povinnost informovat o plnění svých veřejných úkolů, a to i proto, že právě zveřejňování informací o postupech povinného subjektu a jejich výsledcích je často jedním ze základních cílů těchto činností (např. informace o rizicích či škodlivých účincích některých výrobků).

Povinný subjekt tedy za podmínek stanovených v zákoně neposkytuje informace, které získal od třetí osoby (především kontrolovaného subjektu), ale naopak v souladu se zákonem

poskytne informace, které na základě svých zjištění, informací od třetích osob (včetně osoby kontrolované) sám vytvořil. Tato povinnost se týká především samotného jádra kontrolní, dozorové, dohledové či obdobné činnosti, tedy závěrů zda, kým a jakým způsobem byly porušeny právní či jiné předpisy a normy, jejichž kontrola či dohled nad jejich dodržováním je povinnému subjektu svěřen, popřípadě jaká nápravná či sankční opatření byla uložena (alespoň v základních rysech).

Za informace poskytované dle zákona je nutné považovat též informace o postupu povinného subjektu, neboť i ty vytvořil povinný subjekt svou činností (pokud má povinný subjekt informace o tom, že jeho zaměstnanci provedli kontrolu a její závěry, obě tyto informace vznikly jeho činností a je tedy povinen je podle zákona zpřístupnit).

Popsaným postupem bude dostatečným způsobem naplněno právo veřejnosti na informace a zároveň budou ochráněna práva a oprávněné zájmy třetích osob, které jsou kontrolní, dozorové, dohledové či obdobné činnosti podrobeny.

K bodu 25 (§ 11 odst. 4 písm. a):

Z nového znění tohoto ustanovení zákona vyplývá, že informace o trestním řízení (probíhajícím či ukončeném) se v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím neposkytují.

Informace o trestním řízení se poskytují podle příslušných ustanovení trestního řádu (§ 65, § 8a trestního řádu). Trestní řád upravuje poskytování informací jednak vymezenému okruhu osob formou nahlížení do spisu dle § 65 a veřejnosti prostřednictvím sdělovacích prostředků dle § 8a. Informování veřejnosti o jednotlivých trestních případech je zabezpečeno také zásadou veřejného vyhlášení rozsudku, případně veřejného hlavního líčení.

Trestní spisy obsahují informace o metodách a formách práce služby kriminální policie a o vyšetřování, uvedené v úředních záznamech, v nichž se podle současných interních normativních aktů také archivují plány vyšetřování s podrobným seznamem úkolů pro příslušníky služby kriminální policie a vyšetřování, s uvedením vyšetřovacích verzí. Zveřejňování trestních (vyšetřovacích) spisů by mělo, s ohledem na výše uvedené, závažné dopady na činnost Policie České republiky. Novelou trestního řádu s účinností od roku 2000 došlo k tomu, že služba kriminální policie a vyšetřování postupuje při odhalování trestných činů podle trestního řádu, nikoliv podle zákona o Policii České Republiky. Bylo výrazně omezeno používání tzv. kriminálních spisů a veškeré informace o trestním řízení jsou soustředěny právě v trestních spisech.

V případě odložení či jiného vyřízení věci dle § 159a trestního řádu může být trestní řízení při splnění zákonných podmínek znovu zahájeno. Poskytnutím fotokopii trestních spisů na základě zákona o svobodném přístupu k informacím by mohlo dojít ke zpřístupnění údajů o ukončeném trestním řízení, které se později opět stane řízením probíhajícím a podléhajícím trestnímu řádu s tím, že údaje obsažené ve spise již budou zpřístupněny veřejnosti.

Z těchto důvodů se provedená změna jeví jako potřebná.

K bodu 26 (§ 11 odst. 4 písm. c)

Novým ustanovením se z informační povinnosti povinných subjektů vyjímají informace o probíhajícím správním řízení.

K bodu 27 (§ 13 odst. 1):

Změna byla provedena z důvodu vývoje legislativně technického názvosloví.

K bodu 28 (§ 13 odst. 3):

Změna odkazovaných paragrafů vyplývá z předkládané novely.

K bodu 29 (§ 14 odst.1):

Druhá věta vypuštěna v souvislosti se vypuštěním § 6 odst. 2 (bod 18).

K bodu 30 (§ 14 odst. 2):

Aplikační praxe odhalila problematičnost současného odstavce 2, v němž je stanovena povinnost vyhovět i takové žádosti o poskytnutí informace, podané prostřednictvím telekomunikačního zařízení, v níž je žadatel identifikován pouze elektronickou adresou. Využití elektronické adresy je sice rychlé a praktické, avšak je problematické z hlediska některých postupů, které zákon o svobodném přístupu k informacím předpokládá. Těmito postupy jsou např. vydávání rozhodnutí nebo vymáhání úhrad za poskytnutí informace. Uvedení elektronické adresy nelze považovat za dostatečnou identifikaci žadatele, pro výše zmíněné postupy, i když k vyřízení většiny žádostí o informace je uvedení elektronické adresy postačující.

Z důvodu přesné identifikace žadatele pro všechny postupy, které zákon o svobodném přístupu k informacím předpokládá, musí písemná žádost obsahovat jméno, příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu žadatele, kterým je fyzická osoba, nebo bydliště, není-li přihlášen k trvalému pobytu a také adresu pro doručování, liší-li se od adresy místa trvalého pobytu, nebo bydliště, nemá-li žadatel trvalý pobyt, přičemž se počítá, že doručovací adresou bude i nadále zejména elektronická adresa. K identifikaci žadatele, který je právnickou osobou, bude nutné uvádět obchodní firmu, případně název, identifikační číslo, adresu sídla a adresu pro doručování, liší-li se od adresy sídla.

Smyslem nového znění odstavce 2 je vymežit maximální okruh údajů, které mohou být po žadateli požadovány k vyřízení jeho žádosti, tento výčet však neznamená, že by žadatel musel vždy uvádět všechny tyto informace, aby se úspěšně domohl podání informace (viz § 14 odst. 5 písm. a – bod 32).

K bodu 31 (§ 14 odst. 3 a 4):

K § 14 odst. 3:

Nově se zavádí povinnost v případech, kdy je žádost podávána elektronicky, podávat ji prostřednictvím elektronické podatelny povinného subjektu. Výjimkou z této povinnosti jsou případy, kdy povinný subjekt elektronickou podatelnu nezřídí či nezveřejní její adresu (viz § 5 odst. 1 písm. j nebo § 19a odst. 1 písm. b) zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů), v těchto případech může žadatel podávat elektronickou žádost na jakoukoli elektronickou adresu povinného subjektu. Tímto postupem by měla být určitým způsobem sjednocena v současnosti rozdílná praxe při podávání žádostí. Někteří žadatelé se obracejí již na konkrétní věcné útvary povinného subjektu nebo přímo na konkrétního úředníka, což může být s ohledem na organizační strukturu a na rozdělení kompetencí v rámci povinného subjektu značně problematické. Současně vzniká také časová prodleva od podání žádosti do doby než je tato žádost postoupena a správně zaevidována.

K § 14 odst. 4:

Odstavec 4 stanoví minimální náležitosti podání podle tohoto zákona. Vymezené základní náležitosti a popřípadě způsob podání musí být dodrženy, aby bylo možné považovat

podání za žádost podle tohoto zákona. Pokud dodrženy nejsou, nepostupuje oslovený subjekt, orgán či instituce při vyřizování podání podle zákona o svobodném přístupu k informacím, ale podle jiného předpisu, do jehož působnosti takové podání spadá.

K bodu 32 (§ 14 odst. 5 písm. a):

Pokud žádost neobsahuje všechny náležitosti požadované v § 14 odst. 2, může se stát, že nedostatek informací o žadateli bude bránit řádnému vyřízení žádosti: typicky v případě kdy povinný subjekt v souladu s tímto zákonem nemůže poskytnout všechny požadované informace a je nucen vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti, ale žadatel uvedl v žádosti pouze základní náležitosti (viz § 14 odst. 4). V takovém případě brání nedostatek údajů o žadateli brání řádnému vyřízení žádosti. Povinný subjekt proto žadatele ve stanovené lhůtě vyzve, aby informace v potřebném rozsahu doplnil, pokud tak žadatel do třiceti dnů od doručení výzvy neučiní, povinný subjekt žádost odloží.

Ovšem uvedení pouze základních informací (viz § 14 odst. 4) nebude v mnoha případech vyřízení žádosti bránit. Např. elektronicky podanou žádost, na jejímž základě poskytne povinný subjekt informace taktéž elektronicky, aniž by za poskytnutí informací požadoval úhradu, může povinný subjekt vyřídit na základě informací vymezených v § 14 odst. 4, proto k doplnění náležitostí podání nevyzývá, ale informace poskytne.

K bodům 33 až 36 (§ 14 odst. 5 písm. b, c, d, odst. 7):

Změny v těchto ustanoveních upřesňují dosavadní znění a reflektují zavedení nových institutů.

Dochází ke změně vztahu mezi vydáním poskytované informace a úhradou, která je za ni požadována dle § 17 (doposud povinný subjekt mohl vydání informací podmínit zaplacením úhrady, v nové úpravě je vydání informací zaplacením podmíněno vždy, pokud se úhrada požaduje a pokud povinný subjekt splní všechny požadované náležitosti). Je proto nutné v případech, kdy je v souvislosti s poskytováním informace požadována úhrada (způsobem, který tento zákon stanoví), považovat povinnost povinného subjektu poskytnout informaci za splněnou ve chvíli, kdy je povinný subjekt schopen informaci poskytnout a informaci o této skutečnosti společně s výší skutečné úhrady oznámí žadateli; od této chvíle totiž závisí další běh věcí pouze na něm (na žadateli) – povinný subjekt již splnil všechny povinnosti, které mu zákon o svobodném přístupu k informacím ukládá. Tento předpoklad platí pochopitelně pouze v případě, kdy povinný subjekt po zaplacení požadované úhrady požadované informace skutečně vydá.

K bodu 37 (§ 14a):

Novela umožňuje poskytovat i informace, které jsou předmětem duševního vlastnictví. Toto poskytování musí být v souladu s právními předpisy upravujícími nakládání s právy chráněnými duševní vlastnictví. Směrnice stanoví specifické požadavky na některé náležitosti licenčních smluv, které mohou být uzavírány.

Zákon nově upravuje institut licenční smlouvy, přičemž rozlišuje licence výhradní a nevýhradní. Je-li licence považována za výhradní, musí splňovat přísná kritéria daná zákonem.

Zákon rozlišuje situaci, kdy k informaci, která je předmětem duševního vlastnictví (např. analýzy, koncepce, studie či informace v databázi),

1. povinný subjekt sám vykonává majetková práva vyplývající z tohoto duševního vlastnictví nebo práva k duševnímu vlastnictví třetích osob nebrání poskytování těchto informací a
2. situaci, kdy je informace předmětem duševního vlastnictví, ale majetková práva k ní vykonává nikoli povinný subjekt, nýbrž třetí strana nebo je sice povinný subjekt vykonává, ovšem za stanovených podmínek, které mu poskytnutí informace neumožňují.

V prvním případě stanoví povinný subjekt licenční nebo podlicenční smlouvou specifické podmínky poskytnutí této informace a informaci poskytne. V druhém případě je informace z poskytnutí vyloučena.

Žadatel nesmí být licenčními podmínkami bezdůvodně omezen natolik, aby mu bylo bráněno v dalším užití poskytnuté informace dle jeho požadavků. Užití informace může být omezeno pouze v souladu s navrhovaným zákonem, předpisy upravujícími právo duševního vlastnictví, popřípadě dalšími právními předpisy, pokud se této problematiky dotýkají. Tento nový prvek má zaručit, aby povinné subjekty (za respektování rovného přístupu) mohly jednoduše poskytovat informace, které jsou předmětem duševního vlastnictví, za jasně daných podmínek. Bude možné rozlišit poskytování informací různými kategoriím uživatelů, kteří např. pravidelně podobný druh informací využívají v různých objemech a pro různé účely (např. pro vlastní potřebu nebo pro komerční využití). V těchto případech je účelné sjednat pro různé kategorie žadatelů specifické podmínky poskytování těchto informací v závislosti na náročnosti zpracování informací pro poskytování.

I přes možnost sjednat specifické podmínky musí být licence sjednána jako nevýhradní. Pokud by sjednané podmínky měly ráz diskriminační, tedy zamezovaly by jinému žadateli v přístupu k těmto informacím, je licence považována za výhradní a musí splňovat přísná zákonná kritéria na základě ustanovení zákona o svobodném přístupu k informacím.

Povinný subjekt může poskytnout výhradní licenci pouze žadateli, který poskytuje službu ve veřejném zájmu, a to pouze v případě, je-li výhradní licence pro poskytování této služby ve veřejném zájmu nezbytná. Poskytne-li povinný subjekt výhradní licenci, přezkoumá alespoň každé tři roky trvání důvodů, na základě kterých byla udělena.

Výhradní licence musí být také obligatorně zveřejňovány v souvislosti s principem co největší průhlednosti veřejné správy. S tím také souvisí ustanovení, které stanoví, že na obsah licenčních smluv uzavřených podle tohoto zákona se nevztahuje ochrana obchodního tajemství. Zájem veřejnosti na co největším přístupu k informacím je v případě výhradních smluv zcela jasně nadřazen důvěrnosti smluvních ujednání.

Prakticky bude používání licencí probíhat tak, že povinný subjekt zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup každý vzor licenční, resp. podlicenční smlouvy, která může být žadatelem následně přizpůsobena konkrétní žádosti a použita jako návrh na uzavření licenční (podlicenční) smlouvy.

Směrnice ukládá povinnost, aby povinné subjekty nezneužívaly hodnoty informací přemrštěnými cenami, proto se navrhuje, aby úhrada nákladů za poskytování těchto informací nepřesáhla výdaje povinného subjektu na vyhledání a předání informace. Proto, byla-li v licenční smlouvě stanovena za oprávnění informaci užít odměna, nesmí být tato odměna vyšší než úhrada podle § 17 odst. 5, s výjimkou případů stanovených v odstavci 2, tj. kdy je povinný subjekt sám oprávněn poskytovat informace na základě licence a za toto poskytování povinen odvádět autorovi odměnu.

Pro institut licenčních smluv se subsidiárně použijí ustanovení autorského zákona. Vzhledem k dostačující úpravě licencí v autorském zákoně se jeví jako vhodné použít tuto úpravu i na otázky, které mohou vzniknout při použití licencí podle tohoto zákona.

K bodu 38 (§ 15):

Nadpis:

Stávající nadpis byl zavádějící, neboť sváděl k dojmu, že rozhodnutí může být i jiné než o odepření informace.

K § 15 odst. 1 a 2):

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí o odmítnutí žádosti je správním rozhodnutím, jehož náležitosti upravuje správní řád, byla některá ustanovení § 15 duplicitní. Poté co byl přijat nový správní řád (č. 500/2004 Sb.), který zásadním způsobem modernizuje správní řízení (výslovně dopadá na všechny orgány veřejné správy, zavádí některé nové instituty), je možné ustanovení o rozhodnutí o odmítnutí žádosti ponechat v navrhované minimální podobě.

Odstavec 2 stanoví zvláštní obligatorních náležitosti některých rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Pokud by nebylo žádosti vyhověno z důvodů ochrany obchodního tajemství nebo ochrany duševního vlastnictví třetích osob, musí být v odůvodnění rozhodnutí uvedeno, kdo vykonává právo k tomuto obchodnímu tajemství, nebo kdo vykonává majetková práva vyplývající z tohoto duševního vlastnictví, pokud je tato osoba povinnému subjektu známa.

Povinnost uvést fyzickou nebo právnickou osobu, která je držitelem práv plynoucích z duševního vlastnictví, vyplývá přímo ze Směrnice. Toto ustanovení bylo transponováno extenzivně i pro případ odepření poskytnutí informací z důvodu ochrany obchodního tajemství.

Novela odstraňuje problematické ustanovení o fikci odepření informace. V případě nečinnosti povinného subjektu nebo poskytnutí neúplné informace se může žadatel v rozsahu neposkytnutých nebo neúplných informací domáhat jejich poskytnutí či doplnění podáním stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace, podobně může postupovat i v dalších případech, kdy povinný subjekt žádost řádně nevyřídí.

V současné době dochází k soudním sporům z fiktivních rozhodnutí, při nichž se žadatel o informaci (žalobce) často nedomůže svých práv pouze z důvodu formálních pochybení, např. proto, že nesprávně spočítal lhůtu, od kdy měl možnost se obrátit na soud. Navíc toto fiktivní rozhodnutí je soudy rušeno z důvodů nepřezkoumatelnosti (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu čj. SJS 202/2004, který došel k závěru, že rozhodnutí, jehož vydání i existence je nastolena právní fikcí, je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů), a tudíž neúspěšnému žadateli nepřináší žádný užitek kromě toho, že se jeho věc opět vrací k projednání před správním úřadem.

K bodům 39 (§ 16):

Ze stejných důvodů jako v § 15 dochází též u úpravy institutu odvolání k vypuštění ustanovení, která zbytečně duplikují úpravu správního řádu.

Z důvodu jistoty a přehlednosti je ponecháno ustanovení, které výslovně stanoví možnost odvolání podat.

Odstavce 2 a 3 modifikují obecnou úpravu správního řádu zkrácením lhůty pro předání odvolání nadřízenému orgánu a zákazem prodloužit třicetidenní lhůtu pro rozhodnutí o

odvolání. Tyto modifikace zohledňují zvláštní nároky, které jsou na řízení podle zákona o svobodném přístupu k informacím kladeny.

K bodu 40 (§ 16a):

Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace (dále jen „stížnost“) je nový institut, který vznikl jednak v souvislosti s odstraněním institutu fikce rozhodnutí, tedy k pokrytí případů, kdy povinný subjekt vůbec v zákonné lhůtě na podanou žádost nereagoval či kdy poskytl pouze část informací (popř. informace, jichž se žadatel nedožadoval) a ke zbytku (obsahu) žádosti se nevyjádřil (tedy nevydal rozhodnutí o odmítnutí žádosti).

Institut stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace však nepokrývá pouze výše naznačené případy nečinnosti, ale je možno stížnost použít i v případech, v nichž byl sice povinný subjekt činný, ale neposkytl informace ani nevydal rozhodnutí o odmítnutí, ale odkázal na jiná ustanovení tohoto zákona, např. žádost odložil nebo postupoval dle § 6. Žadatel, který se domnívá, že povinný subjekt nepostupoval v souladu s tímto zákonem [např. odložil žádost dle § 14 odst. 5 písm. b), ač je žádost srozumitelná, je z ní jasné, jaké informace žadatel požaduje anebo sice podání vady má, ale povinný subjekt nesplnil svou povinnost a nevyzval žadatele k upřesnění žádosti nebo odkázal žadatele na zveřejněnou informaci dle § 6, ač je takový postup nedostatečný atd.] má právo obrátit prostřednictvím povinného subjektu na nadřízený orgán se stížností za podmínek daných § 16a.

Stížnosti je možné využít také v případech, kdy žadatel nesouhlasí s výší předpokládané či požadované úhrady (viz § 17) nebo požadované odměny (viz § 14a odst. 2).

Stížnost se podává písemně nebo ústně, povinný subjekt jí může sám zcela vyhovět v tom případě již stížnost nepostupuje nadřízenému orgánu, pokud ji však nevyřídí ihned, je povinen v případě ústního podání sepsat záznam.

Nadřízený orgán je povinen stížnost řádně přezkoumat a rozhodnout, zda povinný subjekt postupoval správně či nikoli; podle toho jeho postup buď potvrdí nebo věc vyřídí jinak – přikáže povinnému subjektu věc vyřídít, anebo pokud je to z povahy věci možné, může také věc převzít a sám vyřídít (vzhledem k předmětu zákona se bude jednat spíše o výjimečné případy). Tento postup (převzetí věci) není možné aplikovat pokud povinný subjekt postupoval v rámci své samostatné působnosti.

V případě, kdy je předmětem stížnosti výše úhrady (ať předpokládaná nebo požadovaná) nebo požadované odměny dle § 14a odst. 2, může podle zjištěných skutečností nadřízený orgán tuto výši rozhodnutím buďto potvrdit nebo snížit; zvláštní úprava platí opět pro územní samosprávné celky v samostatné působnosti. V případech stížností na výši úhrady či požadované odměny přezkoumává nadřízený orgán především soulad s požadavky § 17 odst. 1. Odměnu, která by překračovala podmínky § 17 odst. 1, lze sjednat jen výjimečně (při splnění předpokladů stanovených § 14a odst. 2), předpokládaná úhrada musí těmto podmínkám vyhovět vždy.

Stížnost se podává prostřednictvím povinného subjektu, který má možnost stížnosti ve stanovené lhůtě sám zcela vyhovět, nebo pokud tak neučiní, předá stížnost nadřízenému orgánu, ten rozhodne o stížnosti do 30 dnů ode dne, kdy mu byla předložena. Proti rozhodnutí o stížnosti není možné se odvolat. S výjimkou případů, kdy nadřízený orgán věc převezme a sám vydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti, pokud ovšem takto rozhodl orgán, který sám nadřízený orgán ve smyslu zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (§ 178), resp. zákona o svobodném přístupu k informacím (§ 20 odst. 5) nemá, odvolání není možné a v úvahu přichází již pouze správní žaloba.

Výše popsaný postup by měl pokrývat všechny případy, kdy informace není v rozporu se zákonem poskytnuta či jsou poskytnutí kladeny nezákonné či nepřiměřené překážky a poskytně žadateli dostatečnou a efektivní možnost obrany.

K bodům 41 až 42 (§ 17):

Cílem změn v tomto ustanovení je zajistit, aby se žadatel vždy dozvěděl výši požadované částky před vydáním informace a aby se přesně dozvěděl, jakým způsobem povinný subjekt k požadované částce došel, na jakých skutečnostech ji zakládá. Dosavadní úprava předepisovala tento postup pouze v případech, kdy o to žadatel požádal, a toto řešení se jeví jako nedostatečné například v případech, kdy požadovaná částka výrazně převyšovala výši zaplacené zálohy. Podobné problémy vznikaly v případech, kdy povinný subjekt nejprve poskytl informaci a teprve potom se domáhal zaplacení úhrady. Aplikační praxe odhalila také výrazné rozdílnosti v úhradách požadovaných za poskytnutí informací, a to přesto, že např. ústřední orgány jsou v této oblasti vázány usnesením vlády ze dne 6. září 2000 č. 875, které stanoví jednotný postup správních orgánů při hrazení nákladů při poskytování informací.

K ustanovení platnému v současnosti se váže několik judikátů Nejvyššího soudu. Nejčastější chybou, které se správní orgány dopouštějí, je špatná interpretace § 17 odst. 1, který stanoví, že výše úhrady nesmí mimo jiné přesáhnout náklady spojené s vyhledáním informací. Do celkové výše úhrady však byly často započítávány např. také náklady na vznik informace samotné (např. na vznik informačního systému) nebo náklady na zjištění, zda povinný subjekt informací vůbec disponuje, což vedlo k účtování nepřiměřených částek za poskytnutí informace.

Náklady spojenými s vyhledáním informací se rozumí náklady, které vznikly při vyhledávání informací, které byly žadateli skutečně poskytnuty, nikoli těch, které byly odepřeny nebo které se sice požadovaných informací dotýkají, ale nebyly požadovány.

Pro sjednocení praxe povinných subjektů a zajištění rovných podmínek přístupu k informacím se navrhuje, aby vláda stanovila nařízením zásady úhrad za poskytování informací. Nařízení vlády je závazné pro celou veřejnou správu a je proto dostačujícím prostředkem ke sjednocení rámce úhrad vyžadovaných povinnými subjekty za poskytnutí informace. Navíc je proti zákonu mnohem operativnější a může reagovat na aktuální změny.

Sjednání licenční odměny vylučuje možnost požadovat úhradu nákladů, protože tyto náklady jsou již zahrnuty v licenční odměně.

Novela stanoví postup, při němž se žadatel dozví předpokládanou výši úhrady včetně skutečností a způsobu, jakým byla předpokládaná výše úhrady stanovena, ještě před poskytnutím informací. Pokud má žadatel zato, že výše předpokládané úhrady je v rozporu se zákonem, může podat stížnost dle § 16a a to do 30 dnů od oznámení o výši požadované úhrady.

Záleží na povinném subjektu, kdy svou oznamovací povinnost splní, zákon ho v tomto směru omezuje pouze jedinou podmínkou stanovenou v odstavci 3, že tak musí učinit před poskytnutím informace. Na tuto úpravu navazuje dále odstavec 5, který stanoví, že samotné vydání informace je již ze zákona podmíněno zaplacením úhrady, pokud je požadována a řádně oznámena. Naopak, pokud povinný subjekt stanovenou oznamovací povinnost nesplní, ztrácí nárok na úhradu nákladů.

Zvláštní úpravu zakotvuje zákon v případě odměny dle § 14a odst. 2, kdy povinný subjekt poskytuje informace na základě podmínek stanovených licenční či podlicenční smlouvou. Pokud licenční smlouva s autorem díla nebo pořizovatelem databáze či zákon stanoví, může povinný subjekt požadovat odměnu vyšší než rovnající se úhradě dle § 17

odst.1. Toto ustanovení pokrývá především případy, kdy autor díla či pořizovatel databáze poskytne povinnému subjektu určité informace kryté právy k duševnímu vlastnictví se souhlasem dále tyto informace poskytovat s podmínkou zaplacení určité odměny. O tuto odměnu může povinný subjekt zvýšit částku, kterou by za poskytnutí informace mohl požadovat za normálních okolností.

Také proti výši stanovené odměny může žadatel podat stížnost dle § 16a, pokud nejsou dány zvláštní okolnosti předpokládané § 14a odst. 2, posuzuje nadřízený orgán tuto stížnost stejně jako stížnosti na výši požadované úhrady, pokud však situace předpokládaná v § 14a odst. 2 nastane (licenční smlouva či zákon stanoví jinak), musí nadřízený orgán tuto skutečnost zohlednit.

K bodům 43 až 46 (§ 18):

Došlo ke zpřesnění dosavadního ustanovení v souladu s původním záměrem předkladatele stávajícího zákona, který opisem podstatných částí každého rozsudku soudu mínil rozsudky soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace.

V souladu se změnami, které novela přináší, je nově stanovena povinnost uvádět počet uzavřených výhradních licencí, jejich podstatné náležitosti s odůvodněním nezbytnosti uzavření výhradní licence a dále počet stížností dle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis jejich vyřízení.

Vzhledem k tomu, že zákon nově upravuje institut licenční smlouvy, přičemž rozlišuje licence výhradní a nevýhradní, doplňuje se do náležitostí výroční zprávy informace o výhradních licencích. Je-li licence považována za výhradní, musí splňovat přísná kritéria daná zákonem.

Výhradní licence musí být také obligatorně zveřejňovány v souvislosti s principem co největší průhlednosti veřejné správy, proto povinný subjekt ve výroční zprávě každoročně zveřejní výčet uzavřených výhradních licencí a jejich podstatné náležitosti s odůvodněním nezbytnosti uzavření výhradní licence. Tato povinnost vyplývá ze Směrnice.

Změna odstavce 2 zpřesňuje původní ustanovení při zachování obsahu.

K bodu 47 (§ 20 odst. 4):

V souvislosti s přijetím nového správního řádu (č. 500/2004 Sb.), který ve značné míře reflektuje potřeby moderního správního řízení, dochází k většímu propojení procesů zákona o svobodném přístupu k informacím a úpravy správního řízení ve správním řádu. Tato ustanovení se aplikují na rozhodnutí o odmítnutí žádosti a na řízení o odvolání (a to včetně § 178 vymezujícího pojem „nadřízený orgán“), v případě řízení o stížnosti se použijí pouze vyjmenovaná ustanovení správního řádu. Samotné poskytnutí informací totiž není správním rozhodnutím ve smyslu správního řádu a tudíž je upraveno zcela specificky.

K bodu 48 (§ 20 odst. 5 a 6)

Odstavec 5 stanoví s ohledem na specifické požadavky zákona o svobodném přístupu k informacím postup v případě, kdy některý z povinných subjektů nemá nadřízený orgán ve smyslu § 178 správního řádu. V takovém případě plní jeho funkci ten, kdo stojí v čele tohoto subjektu.

Navrhovaná úprava upřesňuje a ujasňuje postavení územních samosprávných celků při poskytování informací. Jasně vymezuje, kdy poskytují informace v samostatné a kdy v přenesené působnosti, odstraňuje tak nejasnosti, které se v této oblasti objevovaly. Současně odpadají v důsledku širšího propojení zákona o svobodném přístupu k informacím se správním řádem (vymezení nadřízených orgánů) problémy s určováním orgánů, které rozhodují o opravných prostředcích, které v některých případech vznikaly.

K bodu 49 (§ 21):

Zásady stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací stanoví vláda nařízením (doposud byl systém úhrad nákladů při poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. upraven přílohou č. 2 usnesení vlády z 6.9.2000 č. 875). Nařízení vlády je závazné pro celou veřejnou správu, a je proto dostačujícím prostředkem ke sjednocení rámce úhrad vyžadovaných povinnými subjekty za poskytnutí informace. Navíc je také oproti zákonu mnohem operativnější a může proto stanovit rozdílná kritéria výpočtu s ohledem na rozsah rozpočtových prostředků.

Novela doplňuje zmocnění Ministerstva informatiky vydávat prováděcí právní předpis, který upraví strukturu informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Ministerstvo informatiky dále upraví vyhláškou osnovu popisu postupů, které musí povinný subjekt dodržovat při vyřizování všech žádostí, návrhů i jiných dožádání občanů. V současnosti je struktura zveřejňovaných informací závazně upravena Standardem informačních systémů veřejné správy 012 pro zveřejňování vybraných informací o veřejné správě způsobem umožňujícím dálkový přístup, vydaným Úřadem pro veřejné informační systémy (předchůdce Ministerstva informatiky) na základě zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. Navrhovaná změna souvisí s rušením principu standardů informačních systémů veřejné správy a jejich nahrazováním vyhláškami.

Ministerstvo informatiky stanoví vyhláškou dále formu a datový formát, který musí informace zpřístupněné nebo předané správci portálu veřejné správy splňovat.

K čl. II.

K bodu 1:

Z důvodu právní jistoty žadatele o informaci a s ohledem na rozsah navrhovaných změn se navrhuje dokončovat již započaté procesy v režimu stávajícího zákona.

K bodu 2:

Navrhovanou úpravu si vyžádala transpozice Směrnice.

K čl. III

Vzhledem k rozsahu změn v zákoně č. 106/1999 Sb. je vyhlášení úplného znění nezbytné.

K ČÁSTI DRUHÉ

Předmětem poskytování informací mohou být také údaje vedené v různých databázích a shromážděné za použití nemalých prostředků povinnými subjekty k plnění svých úkolů.

S ohledem na prostředky, které stát vynaložil na zřízení a vedení těchto databází, je žádoucí, aby v okamžiku, kdy existují jasná pravidla pro poskytování dat z těchto databází, byly tyto databáze účinně chráněny před neoprávněným vytěžováním.

Navržená právní úprava sjednocuje obecnou právní úpravu všech databází, bez ohledu na to, zda mají povahu úředního díla v souladu s úpravou, která chrání právo pořizovatele k souborům údajů v informačních systémech. Úprava chrání databázi jako celek, stávající úprava přístupu k jednotlivým údajům v databázi podle zvláštních zákonů není tímto ustanovením dotčena.

Zařazením veřejně přístupných rejstříků a dalších databází pořizovaných státem do režimu zvláštního práva pořizovatele databáze se sleduje především ochrana investic veřejného sektoru do takovýchto databází.

V současné době mohou žadatelé databáze využívat naprosto (rozsahově) neomezeně i k ryze komerčním účelům. Tento trend je podle názoru předkladatele potřebné určitým způsobem regulovat. Navrhovaná úprava nebrání v přístupu veřejnosti k datům uloženým v databázích, ani jejich využití, stanoví pouze přesné podmínky, za nichž je možné takový postup uskutečnit a postavení (jeho oprávnění a povinnosti) povinného subjektu v tomto procesu.

Z této regulační úpravy však musí být vyloučeny takové databáze, jako jsou různé rejstříky, seznamy, výčty, které jsou součástí (přílohou) právních předpisů. Jinak by původce takové databáze (autor – pořizovatel), obzvláště pokud by jím byl někdo jiný než povinný subjekt, měl možnost všem bránit v jejich užívání, což by mohlo ohrozit obecnou přístupnost právních předpisů, jejichž jsou součástí.

K ČÁSTI TŘETÍ

Navrhovaná změna reaguje na změnu v poskytování informací v přenesené a samostatné působnosti obcí. V důsledku této změny se dosavadní ustanovení jeví jako matoucí a překonané.

K ČÁSTI ČTVRTÉ

Účinnost zákona je stanovena na 1.1.2006. Toto datum koresponduje s účinností nového správního řádu, s nímž je navrhovaná úprava výrazně propojena.

V Praze dne 11. 5. 2005

předseda vlády

ministerně informatiky